

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/106/2018
Identifikačné číslo spisu:	3113228888
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3113228888.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ B. W. S., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v D., H. XXX/XX, 2/ M. B., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v D.C., V. B. U. Š. XXX/XX, 3/ B. M., nar. XX. XX. XXXX, bývajúceho v D., J. XXX/X, 4/ N. I., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v Č. U., S., M. 110, 5/ X. M., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v C. Q., O. J. X. B. XX/X, 6/ B. I., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v C. Q., D. XXX/X, žalobkyňa 1/ v dovolacom konaní zastúpená Advokátskou kanceláriou Lichner Legal s. r. o., so sídlom v Trenčíne, Legionárska 7451/4, IČO: 47 246 804, proti žalovaným 1/ Q. B., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcemu v Q. C. A., M. N. XXX/XX, 2/ S. W. S., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v Y., B. XXX/X, 3/ B. B., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v Y., B. XXX/XX, všetci žalovaní v dovolacom konaní zastúpení JUDr. Marekom Doktorom, advokátom so sídlom v Trenčíne, Legionárska 7735/31B, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27C/136/2013, o dovolaní žalobkyne 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 24. októbra 2017 sp. zn. 6Co/565/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa 1/ je povinná zaplatiť žalovaným 1/, 2/ a 3/ náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením súdu prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa domáhali určenia, že vo výroku špecifikované nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva N. M., zomr. XX. XX. XXXX (v tomto konaní pôvodne ako žalobkyňa 1/) a jej manžela A. M., zomr. XX. XX. XXXX ku dňu jeho smrti a ako bezpodielové spoluvlastníctvo nebohej N. M. a A. M. patria do dedičstva po zosnulom A. M. a rozhodol o náhrade trov konania. Výsledkami vykonaného dokazovania vzal za preukázané, že prejav vôle strán vyjadrený v darovacej zmluve z 26. 10. 2009 v spojení s dodatkom z 29. 10. 2009 smeroval od začiatku k uzavretiu iného právneho úkonu ako darovacej zmluvy. Predmetom zmluvy bol v skutočnosti na jednej strane prevod vlastníctva nehnuteľností a na strane druhej jednak osobný záväzok žalovanej 3/ poskytnúť prevodcom opateru a jednak jej záväzok zaplatiť prevodcom fixne dojednanú peňažnú sumu (ostatný záväzok bol žalovanou 3/ splnený). Tento zastretý právny úkon obsahujúci

prvky kúpnej zmluvy a prvky tzv. zaopatrovacej zmluvy kvalifikoval ako nepomenovanú zmluvu podľa § 51 Občianskeho zákonníka. Keďže právny úkon zodpovedá vôli účastníkov zmluvy a sú splnené aj ostatné náležitosti požadované zákonom, považoval ho za platný. Skutočnosť, že žalovaná 3/ si nespĺnila svoj záväzok poskytnúť alebo jej N. M. opateru, nemá za následok neplatnosť zmluvy (ide len o námietku riadneho nespĺnenia jej obsahu žalovanou 3/). Aj keby neprihliadol na dodatok z 29. 10. 2009, na jeho záveroch o platnosti zastretého právneho úkonu by táto skutočnosť nemala žiaden vplyv, keďže vôľa bola účastníkmi zmluvy vyjadrená jasne a zreteľne, čo napokon potvrdili aj v samotnom konaní. Žalobu považoval preto v celom rozsahu za nedôvodnú, pričom na vec aplikoval ustanovenia § 37 ods. 1, § 41a ods. 2, § 51, § 491 ods. 1 a ods. 2, § 628 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p.

2. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 24. októbra 2017 sp. zn. 6Co/565/2016 na odvolanie žalobcov rozsudok okresného súdu potvrdil a rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že strany sporu nespochybňovali, že ich vôľou bol od počiatku odplatný prevod nehnuteľností vo vlastníctve neb. N. M. a neb. A. M., že nebohí rodičia ponúkli aj ostatným súrodencom žalovanej 3/ nehnuteľnosti na predaj (títo z rôznych dôvodov ponuku odmietli), a že zo strany žalovanej 3/ došlo k poskytnutiu dojednaného peňažného plnenia. Dospel preto zhodne so súdom prvej inštancie k názoru, že prejav vôle účastníkov zmluvy smeroval k uzavretiu iného právneho úkonu ako darovacej zmluvy a správne súd túto zmluvu kvalifikoval ako nepomenovanú zmluvu s poukazom na § 41a ods. 2, § 51 a § 491 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorej predmetom na jednej strane bol záväzok previesť vlastníctvo k nehnuteľnostiam na žalovanú 3/ a na strane druhej plnenia, ku ktorým sa žalovaná 3 zaviazala, majúce nepochybne majetkovú hodnotu vyjadriteľnú v peniazoch. Zmluva, ktorá je označená ako „Darovacia zmluva“, má náležitosti iného právneho úkonu, ktorý sa obsahom ani účelom neprieči zákonu, ani ho neobchádza a nie je v rozpore ani s dobrými mravmi. Prejav vôle zmluvných strán bol súdom prvej inštancie vyložený správne v súlade so stavom, ktorý existoval v čase zmluvného dojednanja. Z výsledkov vykonaného dokazovania je nepochybné, že v tomto čase nebolo úmyslom zmluvných strán uzatvoriť „Darovaciu zmluvu“, ale sa ňou zastieral iný právny úkon. Správne hodnotil aj to, že platí tento zastretý právny úkon a že ide o právny úkon platný. Žalobcovia sa preto nedôvodne dovolávajú neplatnosti darovacej zmluvy. Pokiaľ poukazovali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 24. februára 2011 sp. zn. 3 Cdo 302/2009 uviedol, že súd prvej inštancie považoval správne závery uvedené v tomto rozhodnutí za nepoužiteľné, keďže išlo o skutkovo odlišný prípad ako v predmetnej veci. Odvolacím súdom nebol zistený ani taký nesprávny postup súdu prvej inštancie, ktorým by odňal žalobcom možnosť konať pred súdom. Odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie preto ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala včas dovolanie žalobkyňa 1/. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu napáda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom prípustnosť vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. Poukazovala na to, že v danom prípade boli spísané dve listiny, a to darovacia zmluva z 26. 10.2009 (podľa nej darcovia darovali žalovanej 3/ tam špecifikované nehnuteľnosti s tým, že žalovaná 3/ sa zaviazala umožniť darcom voľný pohyb po nehnuteľnostiach a v prípade choroby a staroby im poskytnúť náležitú opateru) a dodatok k darovacej zmluve z 29. 10. 2009 (jej predmetom je záväzok žalovanej 3/ zaplatiť darcom do troch rokov sumu vo výške 13.280 eur, ktorú darcovia použijú na výplatu ostatných súrodencov obdarovanej). Podľa žalobkyne 1/ nie je platný zastretý právny úkon /odplatný prevod nehnuteľností - listina 1 v spojení s listinou 2), nakoľko takáto zmluva musí byť uzavretá v písomnej forme a prejavy vôle musia byť na tej istej listine, čo v danom prípade splnené nebolo. Na vec nebolo možné aplikovať ustanovenie § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Listina 1 celkom zjavne nevyjadruje celú skutočnú vôľu zmluvných strán, nakoľko jej neoddeliteľnou súčasťou bol odplatný prevod nehnuteľností za peniaze, čo je vyjadrené v listine 2. Platnosti listiny 1 ako samostatnej nepomenovanej zmluvy podľa § 51 Občianskeho zákonníka sa tak nemožno dovolávať (bez podpísania listiny 2 by nedošlo ani k podpisu listiny 1). Odvolací súd a rovnako aj súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdili, keď listinu 1 ako neplatný právny úkon darovacej zmluvy, považovali za samostatnú nepomenovanú zmluvu, a to napriek tomu, že táto nevyjadrovala celú skutočnú vôľu zmluvných strán v súvislosti s prevodom nehnuteľností (ich vôľa bola rozdelená do dvoch samostatných listín, ktoré mohli existovať len popri sebe a tvoriť celok). Vyjadrila

presvedčenie, že za uvedenej situácie právna otázka možnosti samostatnej platnosti listiny 1 nebola doposiaľ rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená. Navrhla preto, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho i prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolanie podané žalobkyňou 1/ nie je prípustné. Otázka, ktorá bola predmetom sporu vo veci samej, je vyriešená v rozsiahlej judikatúre dovolacieho súdu. V prípade prípustnosti dovolania poukázali na to, že rozsudky odvolacieho a prvoinštančného súdu sú vecne správne, vydané v súlade so zákonom. Navrhli preto, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne 1 treba odmietnuť. Na odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012).

8. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. V preskúmvanej veci je z obsahu dovolania zrejmé, že dovolateľka výslovne uplatňuje dovolací dôvod podľa § 432 C. s. p. a pokiaľ ide o prípustnosť dovolania vychádza z toho, že dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.).

11. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

12. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.).

14. V zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať prípustnosťou a následne dôvodnosťou dovolania, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 421 C. s. p.

16. Pokiaľ ide o požiadavku vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu, treba uviesť, že právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či neúplným zistením skutkového stavu, resp. nesprávnym hodnotením dôkazov. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným § 432 ods. 2 C. s. p.

17. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, kedy je dovolanie prípustné.

18. V preskúmvanej veci dovolateľka v dovolaní síce uviedla, že dovolanie podáva z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 432 ods. 1 C. s. p., no pokiaľ argumentuje tým, čo vyplýva z listinných dôkazov, z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie, čo žalobcovia tvrdili v konaní a čo uviedol v dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie, resp. odvolací súd, nevymedzuje dovolací dôvod spôsobom, ktorý predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 C. s. p. Z tejto argumentácie totiž nevyplyva právne posúdenie, ktoré pokladá za nesprávne a nevyplyva ani to, v čom konkrétne spočíva nesprávnosť právneho názoru odvolacieho súdu. Pokiaľ v dovolaní uvádza právny následok, ktorý podľa nej vyplýva z konania zmluvných strán, ide len o polemiku s rozhodnutím odvolacieho súdu, jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. o jeho kritiku. Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom, nie otázok týkajúcich sa odôvodnenia rozhodnutia, prípadne hodnotenia veci ako celku. Okrem toho dovolateľka neuviedla v dovolaní jasným a zrozumiteľným spôsobom právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil, a na vyriešení ktorej založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Dovolací súd tak nemal možnosť ani posúdiť splnenie osobitných podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., a to, či ide o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či táto právna otázka (ne)bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená.

19. Dovolací súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že dovolanie podané žalobkyňou 1/ pre nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, nezodpovedá požiadavkám z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa § 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p. v spojení s § 421 ods. 1 C. s. p., čo je dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) C. s. p. Najvyššiemu súdu Slovenskej

republiky neostalo preto iné, než dovolanie žalobkyne 1/ ako neprípustné odmietnuť.

20. Na záver dovolací súd poznamenáva, že z výsledkov vykonaného dokazovania je nepochybné, že prejav vôle zmluvných strán v čase uzavretia právnych úkonov smeroval k odplatnému prevodu nehnuteľností, čo potvrdzuje aj následné konanie zmluvných strán, keď žalovaná 3/ zaplatila riadne a včas rodičom dohodnutú sumu 13.280 eur a rodičia v zmysle dohody vyplatili ostatných súrodencov žalovanej 3/ (medzi inými aj žalobkyňu 1/) rovným dielom (tieto skutočnosti žalobkyňa 1/ v dovolaní napokon nespochybňovala). Došlo tak k naplneniu hlavného cieľa, ktorý zmluvné strany svojím konaním sledovali. Pokiaľ aj žalovaná 3/ úplne nesplnila svoj záväzok vo forme náležitej opatery svojej matky neb. N. M., táto skutočnosť nemá za následok neplatnosť právneho úkonu. Napokon ide o záväzok, ktorý smrťou rodičov zanikol.

21. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovaným úspešným v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalobkyňi 1/ zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

22. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.